

Tam pri peči kleči mamica, poleg nje pa mala sestra. V kotu nad belo javorjevo že staro mizo pa blesti lučica iz hlevčka, kjer spava božje Dete. Jaslice je gotovo letos Anica napravila, druga leta pa on. Pa kako so lepe! Solze se Mihcu ulijó, ko gleda ta prizor, in ne more se ločiti.

Kako je bilo prejšnja leta lepo doma, ko je tudi tako-le klečal pri materi kakor mala Anica, molil in prosil za ljubega očeta in dobro mater. In na božični večer, kako prijetno je bilo vselej. Verno je poslušal mater, ki je pravila, da na nocojšni večer živali govoré, da se sliši celo grlice peti, ki so poleg podprtnika pod belim prtom. In vselej je sprosíl, da je dobil veliko lepo grlico seveda iz testa, okrog polunoči pa verno poslušal, ali se bo oglasila. Seveda testo se ni oglasilo, a Šepcu se je pa vendar zdelo, da nekaj sliši, in zadovoljen je bil s tem.

Prejšnja leta, pa nocojšni večer, kak razložek! Onega, ki ga je tako iskreno in vdano ljubil, zagreblí so mu v črni grob, — očeta ni več, in nocoj je postal pa — ubijalec.

Šepce joka, poslušá in skupno moli, čeprav se mraza trese.

»Še očenaš in češčenasmarijo za Mihca, da bi mu Bog dodelil srečo in pravo pamet«, tako moli mati naprej, nji odgovarja mala hčerka Anica, zunaj pod oknom pa sin Mihec. Ne, ta ne odgovarja več.

Ko sliši moliti dobro mater za svojo srečo, katero si je danes uničil, stemní se mu pred očmi in nezavesten se zgrudi na domač prag.

Zunaj pa kraljuje črna noč — sveta noč.



Povesti iz avstrijske zgodovine.

(Piše Al. Stroj.)

XVII.

Franc I.

Mej slavnimi avstrijskimi vladarji se odlikuje po svoji dobrotljivosti in priljubljenosti pri podložnikih posebno cesar Franc I. Premnogo lepih dogodkov iz njegovega življenja nam to spričuje.

Vrl častnik, ki se je odlikoval v mnogih bojih, je bil tedaj povikšan v višjo službo. Zato bi bil pa moral iti tudi iz glavnega mesta v neki zelo oddaljeni kraj, kjer je bila vojaška posadka. To je tedaj veliko stalo; častnik si pa kot družinski oče poprej ni mogel ničesar prihraniti. Vzame torej odlok, s katerim je bil povikšan v službi, in ga nese nazaj v dvorno pisarno. Cesar Franc je moža dobro poznal, in ko zvé, zakaj ne gre v daljni kraj kot načelnik posadke, sede in napiše, naj mu blagajna izplača petsto goldinarjev potnine. Hvaležno sprejme častnik nakaznico in jo nese v cesarsko blagajno, da mu uradnik izplača nakazano vsoto. Pa kako se začudi, ko blagajničar vzame kupček bankovcev in začne šteti: Sto, petsto, tisoč, dva-, tri-, štiri-, pet tisoč!

»Čujte, gospod uradnik«, pravi častnik, »to mora biti pomota. Moj dobri vladar mi je podaril le petsto goldinarjev.«

»Tukaj je nakazanih 5000. Kar mi veličanstvo ukaže, to moram storiti.«

Častnik vzame 5000 goldinarjev in gre zopet do svojega vladarja, da mu razodene pomoto. Smehljaje ga tolaži cesar in pravi: »Kar sem zapisal, ostane zapisano, če je tudi jedna ničla več. Česar vi ne bodete rabili, potrebovali bodo vaši otroci.«

Ginjeno se zahvali častnik, rekoč: »In ko bi mogel pet tisočkrat umreti, rad bi umrl za predobrega cesarja in svojo domovino.«

Tako udanih podložnikov je imel Franc I. povsod v svojem cesarstvu.

Leta 1813. je prišel s svojo armado v neko mesto, ki je bilo poprej avstrijsko, tedaj pa že pod Napoleonovo oblastjo. Meščani so bili pa še svojemu vladarju iz srca udani in so upali, da zopet kmalu pridejo pod peroti avstrijskega orla. Cesarja Franca I. in njegove vojake so prav slovesno sprejeli. Vladarju so šle naproti belo oblečene deklice, ki so potresale cvetic po poti, in pet- do šestletna deklica mu je izročila šopek dehtečih rož z besedami: »Oče, ne pozabite nas! Oče, ne pozabite nas!«

Dobro je umel cesar Franc I. pomen priprostih besedij, vzdignil je dekletce k sebi na konja in je posadil pred se. Prav kmalu se privadi otrok milega vladarja, vzame šopek, razveže ga in jame zatikati cvetke v zapone cesarjeve vojne suknje in za njegov klobuk.

Armada se pomika dalje. Pred stolno cerkvijo pozdravi duhovščina svetlega vladarja. Ko ljudstvo vidi nedolžno dekletce, ki je bilo pozdravilo vladarja, na cesarjevem naročju, zalijó marsikatero oko solze veselja. Cesar Franc I. se pa ozre po množici in reče: »Ménil sem, da so moji zvesti otroci, moji udani podložniki samo na Dunaju in glejte, tukaj jih tudi najdem.« Silna navdušenost zavlada po teh vladarjevih besedah med narodom. Cesar izroči deklico njeni materi, stopi raz konja in gre spoštljivo v cerkev, kjer je vsa množica zapela zahvalno pesem.

Iz cerkve gre svetli vladar do svojega stanovanja. Kompanija avstrijskih grenadirjev je stala pred hišo za stražo. Takoj ukaže, da naj odide, češ, tukaj me bodo varovali moji otroci, moji zvestoudani podložniki.



Čmrlji.

(Obraz iz prirode. — Piše Stánon.)

I.

Zna našo hišo zraste vsako leto na zeleni trati cel gozdič visokih cvetlic. Ko sem bil še majhen otrok, sem se jih neizrečeno bal. Saj so bile skoro prav take, ko koprive. In kateri otrok se ne boji kopriv? — Ako pogledaš to cvetlico, zdi se ti zelo podobna koprivi. Na četverovoglatem stebulu sedé križema veliki srčasti listi, pokriti s sivkastimi kocinicami — prav tako,